

Comunicat de Praga

Vers l'àrea de l'educació superior europea

Comunicat oficial de la reunió de ministres europeus encarregats de l'Educació Superior a Praga el 19 de maig de 2001

Dos anys després de signar la Declaració de Bolonya i tres anys després de la Declaració de la Sorbona, els ministres europeus encarregats de l'educació superior, representant 32 signataris, es van reunir a Praga per repassar el progrés aconseguit i per establir direccions i prioritats del procés per als pròxims anys. Els ministres van reafirmar el seu compromís amb l'objectiu d'establir l'àrea de l'educació superior europea per al 2010. L'opció de Praga per realitzar aquesta reunió és un símbol de la voluntat d'implicar tot Europa en el procés perspectiu de creixement de la Unió Europea. Els ministres van acollir i van examinar l'informe "Afavorint el procés de Bolonya", a càrrec del grup de seguiment, i van trobar que els objectius establerts en la Declaració de Bolonya s'han acceptat àmpliament i s'han utilitzat com a base per al desenvolupament de l'educació superior per la majoria dels signataris així com per les universitats i altres institucions d'educació superior. Els ministres van reafirmar que s'ha de continuar fent esforços per promoure la mobilitat a fi de permetre als estudiants, professors, investigadors i personal d'administració que es beneficiïn de la riquesa de l'àrea de l'educació superior europea, que inclou els valors democràtics, la diversitat de cultures i idiomes i la diversitat de sistemes de l'educació superior. Els ministres van partir de l'anàlisi de la Convenció d'Institucions de l'Educació Superior Europea organitzada a Salamanca del 29 al 30 de març i en les recomanacions de la Convenció d'Estudiants Europeus, que va tenir lloc a Göteborg del 24 al 25 de març, i van apreciar la implicació activa de l'Associació Universitària Europea (EUA) i de les Unions Nacionals d'Estudiants a Europa (ESIB) en el procés de Bolonya. A més, van assenyalar i valorar les moltes altres iniciatives per fomentar el procés. Els ministres també van prestar atenció a l'ajuda constructiva de la Comissió Europea.

Els ministres van observar que les activitats recomanades en la Declaració sobre l'estructura de títols han estat intensament i àmpliament tractades en la majoria dels països. Sobretot, van valorar com avança la feina per assegurar-ne la qualitat. Els ministres van reconèixer la necessitat de cooperar a fi d'afrontar els reptes provocats per l'educació transnacional. També van reconèixer la necessitat d'una perspectiva d'aprenentatge per a tota la vida.

ACCIONS POSTERIORES QUE DONEN CONTINUÏTAT ALS SIS OBJECTIUS DEL PROCÉS DE BOLONYA

Tal com planteja la Declaració de Bolonya, els ministres van afirmar que la construcció de l'àrea de l'educació superior europea és una condició per reforçar l'atractiu i la competitivitat de les institucions de l'educació superior a Europa. Van donar suport a la idea que l'educació superior ha de ser considerada un bé públic i que ha de ser i continuarà sent una responsabilitat pública (les regulacions, etc.), i que els estudiants són membres plens de la comunitat de l'educació superior. Des d'aquest punt de vista, els ministres van comentar el següent sobre el procés que cal seguir:

L'adopció d'un sistema de títols fàcilment llegibles i comparables

Els ministres van estimular enèrgicament les universitats i altres institucions d'educació superior a prendre ple avantatge de la legislació nacional existent i de les eines europees destinades a facilitar el reconeixement acadèmic i professional de les unitats de cursos, títols i altres premis perquè els ciutadans puguin utilitzar les seves qualificacions, competències i habilitats eficaçment en tota l'àrea de l'educació superior europea.

Els ministres van fer una crida a organitzacions i a xarxes existents, com NARIC i ENIC, perquè promoguin en l'àmbit institucional, nacional i europeu el reconeixement simple, eficaç i just que reflecteixi la diversitat subjacent de qualificacions.

L'adopció d'un sistema basat essencialment en dos cicles principals

Els ministres van observar amb satisfacció que s'hagi discutit i abordat l'objectiu d'una estructura de graus basada en dos cicles principals que articulin l'educació superior dels estudis de grau i els de postgrau. Alguns països ja han adoptat aquesta estructura i d'altres ho estan considerant amb gran interès. És important destacar que en molts països els títols de llicenciatura i de màster o els títols de dos cicles comparables poden obtenir-se tant en universitats com en altres institucions de l'educació superior. Els programes que condueixen a un títol, de fet, poden i han de tenir orientacions i perfils diversos per acomodar la diversitat de necessitats individuals, acadèmiques i del mercat laboral, tal com es va concertar en el seminari d'Hèlsinki sobre els títols de grau (febrer de 2001).

L'establiment d'un sistema de crèdits

Els ministres van emfasitzar que per a una flexibilitat més gran en els processos d'aprenentatge i qualificació cal adoptar pedres angulars comunes de qualificacions, basades en un sistema de crèdits com els ECTS o compatibles amb els ECTS, que proporcionin tant les funcions de transmissibilitat com les d'acumulació. Juntament amb els sistemes d'assegurament de la qualitat mútuament reconeguts, aquests arranjaments facilitaran l'accés d'estudiants al mercat europeu del treball i reforçaran la compatibilitat, l'atractiu i la competitivitat de l'educació superior europea. L'ús generalitzat d'aquest sistema de crèdits i del suplement de diploma fomentarà el progrés en aquesta direcció.

La promoció de la mobilitat

Els ministres van reafirmar que l'objectiu de millorar la mobilitat dels estudiants, els professors, els investigadors i el personal d'administració, establert en la Declaració de Bolonya, és de summa importància. Per tant, van confirmar el compromís d'eliminar tots els obstacles al lliure moviment d'estudiants, professors, investigadors i personal d'administració van posar èmfasi en la dimensió social de la mobilitat. Van prendre nota de les possibilitats de mobilitat ofertes pels programes de la Comunitat Europea i del progrés aconseguit en aquest camp, per exemple, el llançament del Pla d'acció de mobilitat aprovat pel Consell Europeu a Niça el 2000.

La promoció de la cooperació europea en l'assegurament de la qualitat

Els ministres van reconèixer el paper vital que tenen els sistemes d'assegurament de la qualitat per garantir uns alts estàndards i facilitar la comparabilitat de les qualificacions a tot Europa. També van estimular una cooperació més estreta entre les xarxes de reconeixement i d'assegurament de la qualitat i van emfasitzar la necessitat d'una estreta cooperació europea i de mútua confiança en l'acceptació de sistemes nacionals d'assegurament de la qualitat. Encara més, van animar les universitats i altres institucions d'educació superior a fomentar exemples de les millors pràctiques i a dissenyar els guions per a l'acceptació mútua dels mecanismes d'avaluació i d'acreditació/certificació. Els ministres van fer una crida a les universitats i a altres institucions de l'educació superior, a agències nacionals i a la Xarxa Europea d'Assegurament de la Qualitat en l'Educació Superior, en cooperació amb els corresponents organismes de països que no en són membres, a col·laborar amb l'establiment d'un marc comú de referència i a fomentar les millors pràctiques.

La promoció de les dimensions europees en l'educació superior

Per enfortir les importants dimensions europees de l'educació superior i de la ubicació d'ocupacions del graduat, els ministres van sol·licitar que el sector de l'educació superior augmenti el desenvolupament de mòduls, cursos i plans d'estudi en tots els àmbits amb contingut, orientació i organització "europeus". Això inclou, particularment, els mòduls, els cursos i els plans d'estudi oferts en societat per institucions de països diferents i que condueixen a un títol conjunt reconegut.

A MÉS, ELS MINISTRES EMFASITZAREN ELS PUNTS SEGÜENTS:

Aprenentatge al llarg de tota la vida

El fet d'aprendre durant tota la vida és un element essencial de l'àrea de l'educació superior europea. En la futura Europa basada en la societat i l'economia del coneixement, les estratègies d'aprenentatge per a tota la vida són necessàries per afrontar els reptes de la competitivitat i de l'ús de noves tecnologies i per millorar la cohesió social, la igualtat d'oportunitats i la qualitat de vida.

Les institucions de l'educació superior i els estudiants

Els ministres van emfasitzar que la implicació d'universitats i altres institucions de l'educació superior i d'estudiants com a socis competents, actius i constructius en l'establiment i la formació d'una àrea d'educació superior europea és necessària i benvinguda. Les institucions han demostrat la importància que atorguen a la creació d'una àrea d'educació superior europea compatible i eficaç, però també diversa i adaptable. Els ministres també van assenyalar que la qualitat és la condició subjacent bàsica per a la confiança, la rellevància, la mobilitat, la compatibilitat i l'atractiu en l'àrea d'educació superior europea. Els ministres van expressar el seu reconeixement per les contribucions encaminades al desenvolupament de programes d'estudi que combinen la qualitat acadèmica amb la rellevància de l'ocupació

duradora i van demandar un paper proactiu continuat de les institucions de l'educació superior.

Els ministres van afirmar que els estudiants han de participar i influir en l'organització i en el contingut de l'educació a les universitats i en altres institucions d'educació superior. Els ministres també van reafirmar la necessitat, ratificada pels estudiants, de tenir en compte la dimensió social en el procés de Bolonya.

Promoure l'atractiu de l'àrea d'educació superior europea

Els ministres van convenir en la importància de reforçar l'atractiu de l'educació superior europea per als estudiants d'Europa i d'altres parts del món. La llegibilitat i la comparabilitat dels títols de l'educació superior europeus en l'àmbit mundial ha de reforçar-se mitjançant el desenvolupament d'un marc comú de qualificacions, així com per mitjà de l'assegurament de la qualitat i de mecanismes d'acreditació/certificació coherents i de creixents esforços d'informació.

Els ministres van emfasitzar particularment que la qualitat de l'educació superior i de la investigació és i ha de ser un factor important de l'atractiu internacional i de la competitivitat d'Europa. Els ministres van acordar que ha de posar-se més atenció a beneficiar una àrea d'educació superior europea amb institucions i programes amb perfils diferents. Van demanar un augment de la col·laboració entre els països europeus amb relació a les possibles implicacions i perspectives d'educació transnacional.

SEGUIMENT CONTINU

Els ministres es van comprometre a continuar la cooperació d'acord amb els objectius de la Declaració de Bolonya, basant-se en les similituds i beneficiant-se de les diferències entre les cultures, idiomes i sistemes nacionals, i utilitzant totes les possibilitats de cooperació intergovernamental i de diàleg continuat amb les universitats europees i amb altres institucions d'educació superior i organitzacions estudiantils així com amb programes de la Comunitat.

Els ministres van rebre amb beneplàcit els nous membres que s'incorporen al procés de Bolonya després de les sol·licituds dels ministres representants dels països per als quals els programes Sòcrates i Leonardo da Vinci o Tempus-Cards de la Comunitat Europea estan oberts. Es van acceptar les sol·licituds de Croàcia, Xipre i Turquia.

Els ministres van decidir que durant la segona meitat de 2003 tindria lloc a Berlín una reunió de seguiment per comprovar el progrés i establir directrius i prioritats per a les pròximes fases del procés vers l'àrea d'educació superior europea. Van confirmar la necessitat d'una estructura per al treball de seguiment, que consisteix en un grup de seguiment i en un grup preparatori. El grup de seguiment ha d'estar format per representants de tots els signataris, nous participants i per la Comissió Europea, i ha d'estar presidit per la Presidència de la UE d'aquell moment. El grup preparatori ha d'estar format per representants dels països que van organitzar les reunions ministerials anteriors i els de la pròxima reunió ministerial, dos estats

membres de la UE i dos estats no membres de la UE; aquests últims quatre representants seran elegits pel grup de seguiment. La Presidència de la UE en el moment i la Comissió Europea també formaran part del grup preparatori. El grup preparatori serà presidit pel representant del país amfitrió de la pròxima reunió ministerial.

L'Associació Universitària Europea, l'Associació Europea d'Institucions d'Ensenyament Superior (EURASHE), les Unions Nacionals d'Estudiants a Europa i el Consell d'Europa hauran de ser consultats en el treball de seguiment.

Per avançar en el procés, els ministres van estimular el grup de seguiment a explorar les àrees següents: la cooperació pel que fa a l'acreditació i l'assegurament de la qualitat, els aspectes sobre el reconeixement i la utilització de crèdits en el procés de Bolonya, el desenvolupament de titulacions conjuntes, la dimensió social, amb l'atenció específica als obstacles a la mobilitat, i l'engrandiment del procés de Bolonya, l'aprenentatge al llarg de tota la vida i la implicació dels estudiants.